

MARIEHØNS

Langt de fleste arter mariehøns er nyttedyr, som lever af bladlus i løbet af sommeren. Mariehøns overvintrer som voksne på beskyttede steder, f.eks. under bark eller sten. Enkelte almindeligt forekommende arter, blandt andre den 2-plettede mariehøne (*Adalia bipunctata*) og sjældnere den 7-plettede mariehøne (*Coccinella septempunctata*), opsøger dog af og til huse og andre bygninger som vinteropholdssted, og her kan de være generende, hvis de er mange. Mariehønsene trænger ind i bygninger gennem revner og sprækker og vil oftest opholde sig i de kølige dele af bygningen, f.eks. loft, skunk og kælder. Ind imellem kan de dog også optræde i beboede rum, og de kan især i slutningen af vinteren trænge ind i beboelse fra uopvarmede dele af bygningen.

I USA og i store dele af Europa volder en ikke-hjemmehørende art (Harlekinmariehøne *Harmonia axyridis*) problemer. Denne art mariehøne er fundet udendørs i Danmark for første gang i 2006 og er for nyligt også fundet overvintrende inden døre. De kommende år vil vise, om overvintrende asiatiske mariehøns også bliver et generende bekendtskab i danske hjem.

Skadedyrlaboratoriet efterlyser fund af overvintrende mariehøns i huse og andre bygninger og opfordrer til, at man kontakter os pr. e-mail eller telefon, hvis man observerer mariehøns inden døre eller på ydermure og lignende. Kontakt: seniorforsker Tove Steenberg (Tove.Steenberg@agrsci.dk).

Fund af harlekinmariehøne udendørs bedes indberettet ved at udfylde et skema, som findes [her](#)

Biologi

Som alle andre arter mariehøns overvintrer Harlekinmariehøne i voksenstadiet. I foråret lægger hunnerne æg i små grupper tæt ved en fødekilde, typisk en bladluskoloni. Æggene klækker til larver efter 3-5 dage, og larverne gennemgår derefter fire larvestadier

i løbet af et par uger. Herefter dannes en puppe, som er ubevægelig og sidder fasthæftet til blade og andre overflader. Efter nogle dage kommer den voksne mariehøne frem og kan herefter fortsætte livscyklus. I Danmark er der minimum 2 generationer om året.

Harmonia axyridis er meget variabel i udseende. Den mest almindelige type i Europa har dækvinger, der varierer fra gul-orange til mørk rød, og som er forsynet med 0-19 sorte prikker. En anden type har sorte dækvinger med 2 eller flere røde prikker. Den store variation betyder, at denne art kan forveksles med hjemmehørende arter mariehøns. De fleste af disse er dog mindre end Harlekinmariehønen, som er 5-8 mm lang og 5-7 mm bred. Blandt de mest almindelige mariehønearter i Danmark kan den 7-plettede mariehøne (*C. septempunctata*), som næsten er på størrelse med *H. axyridis*, kendes fra denne ved, at dens farvetegning på dækvingerne er meget konstant med syv sorte pletter placeret i et mønster, som man ikke finder i *H. axyridis*. Den 2-plettede mariehøne (*A. bipunctata*) er også meget almindelig og er som den asiatiske mariehøne variabel, hvad angår dækvingernes farvetegning. Den er dog betydeligt mindre end Harlekinmariehønen. Larven af *H. axyridis* er meget karakteristisk, og ser drabelig ud. Den kan findes til sent på året.

Foto: Tove Steenberg, SL

Harlekinmariehøner (*Harmonia axyridis*) overvintrer i vinduesramme sammen med 2-pletet mariehøne (*Adalia bipunctata*) og gulldøjer

Harlekinmariehøne er et effektivt og grådigt rovdyr, og den kan derfor udkonkurrere andre mere sjældne arter mariehøns og i øvrigt også forskellige andre grupper af insekter. Desuden kan den i sensommeren opsøge bløde frugter og bær og ødelægge de produkter, som man laver af frugterne (f.eks vin), fordi den er svær at rense ud af frugterne og i øvrigt smager rigtigt dårligt. Endelig er den berygtet for at invadere huse og andre bygninger i sin søgning efter et overvintringssted. Invasionen sker ret sent på sæsonen, typisk sidst i oktober, og derfor har denne art mariehøne da også fået navnet Halloween mariehøne i USA. Ofte opsøges de samme huse år efter år, og mariehønsene kan i kraft af deres antal give store gener. Mariehønsene samler sig ofte i større eller mindre grupper, efter at de har fundet vej ind i huset, for eksempel i hjørner nær vinduer. Billerne kan være ubehagelige alene i kraft af deres store antal. Hvis man forstyrrer dem, udskiller de et ildelugtende stof, som kan misfarve tapet, gardiner m.v. Fra USA er der rapporter om, at dette stof kan udløse astmaanfald, og nogle personer beretter om, at mariehønsene bider, hvis man kommer i nærkontakt med dem.

Forebyggelse og bekæmpelse

Mariehønsene opformerer sig ikke inden døre, de overfører ingen sygdomme til mennesker eller dyr, og

de angriber ikke træværk, madvarer eller tekstiler. Et mindre antal mariehøns behøver derfor ikke at være til væsentlig gene. Hvis ikke man kan leve med dem, eller hvis der er mange individer, kan de let fjernes ved hjælp af en støvsuger. Under alle omstændigheder vil mariehønsene begynde at være aktive i slutningen af vinterperioden og vil forsøge at komme ud. Hvis man placerer en nylonstrømpe i støvsuger-røret, kan mariehønsene aflives i fryseren. Forinden bør man dog sikre sig, at der ikke er tale om 7-pletet eller 2-pletet mariehøne, som bør beskyttes, som de nyttedyr de er. I USA er udviklet forskellige typer fælder til fangst af mariehønsene. Der er ingen erfaring med disse fælder i Danmark, men efter sigende skulle de være ret effektive. Såfremt man oplever tilbagevendende problemer med invaderende mariehøns, kan man forsøge at tætné revner og sprækker især på syd- og vestvendte flader af bygningen. Det kan være en stor opgave at mariehønesikre et hus effektivt, da insekterne kan trænge ind mange steder. Brug af insektgifte uden på bygningen, når mariehønsene samles for efterfølgende eventuelt at trænge ind i huset, er ikke nødvendigvis en mere effektiv løsning, da giften hurtigt vil nedbrydes af vejrliget. Når først mariehønsene er inde i huset, vil en støvsuger være den bedste løsning på problemet.

Foto: Tove Steenberg, SL

Larver af Harlekinmariehøne (*Harmonia axyridis*).
Naturlig størrelse op til 7-11 mm.